

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Vår ref.: 2008/8743 - 3356/2009

Deres ref.: 200806239

Dato: 29.01.2009

NOU 2008:18 FAGOPPLÆRING FOR FRAMTIDA – HØRINGSUTTALELSE FRA ØSTFOLD FYLKESKOMMUNE

Østfold fylkekommune (ØFK) registrerer at ingen av de forslagene som presenteres i NOU 2008:18 er gitt noen prioritert prioritet fremfor andre. Det er heller ikke foretatt noen kostnadsberegning av forslagene. ØFK ønsker derfor å peke på noen hovedområder som etter fylkeskommunens oppfatning bør prioriteres, samtidig som det forutsette at eventuell iverksetting av ulike tiltak blir fullfinansiert av staten.

Prioriterte tiltaksområder:

I Tidlig innsats mot frafall og svakt læringsutbytte

Tiltak som tar sikte på å hindre frafall og forebygge svakt læringsutbytte bør ha høyeste prioritet og iverksettes så tidlig som mulig. Tiltak som iverksettes bør favne over et bredt spekter da det neppe er noen enkeltstående årsak til at en forholdsvis stor andel av ungdomskullene ikke gjennomfører og består videregående opplæring.

II Søkbar ordning med grunnkompetanse

ØFK er av den oppfatning at det bør etableres søkbare ordninger på nivå under fullt fagbrev. Dagens ordning med opplæring til kompetanse på lavere nivå bør få ny betegnelse: *Opplæring til grunnkompetanse*.

Forsøk med praksisbrevordning bør bygges ut og gjøres søkbar for ungdom. Dette er en ordning basert på to års praksis i arbeidslivet med sikte på planlagt kompetanse på lavere nivå enn fagbrev. Praksisbrevet kan bygges ut til fullt fagbrev på et senere tidspunkt. Det bør videre legges til rette for søkbare grunnkompetansekurs. Innenfor alle yrkesfaglige utdanningsprogram bør det være søkbare kurs som tar sikte på kompetanse på lavere nivå, (grunnkompetanse) og som følger hovedmodellen to år i skole og to år i bedrift. Ordningen må være fleksibel, tilpasset lokale forhold og åpen slik at søkerne og deres foresatte føler seg trygge på at dette kan være gode alternativer for elever som har behov for utdanningsopplegg hvor opplæringen er tilpasset realistiske mål.

III Kompetansehevingstiltak

ØFK vil peke på behovet for permanente kompetansehevingstiltak og i tillegg ekstraordinære tiltak for både lærere, instruktører, prøvenemndsmedlemmer og ledere i utdanningssystemet.

Nedenfor følger Østfold fylkeskommunes merknader til de åtte konkrete områdene som ønskes belyst.

Felles driftsadministrasjon, Seksjon for opplæringstjenester

Postadresse: Postboks 220, 1702 Sarpsborg
Kontoradresse: Oscar Pedersens vei 39, Sarpsborg
Telefon: 69 11 70 00, Telefaks: 69 11 70 63

E-post: sentralpost@ostfold-f.kommune.no
Internett: <http://www.ostfold-f.kommune.no/>
Org.nr.: 975 313 069

1) Bedre gjennomføringen i videregående opplæring jf. utredningens avsnitt 6.3

- *Forsøk med bruk av insentiver i fylkeskommunen for å øke gjennomføringen*
ØFK kan ikke se at et slikt virkemiddel i særlig grad vil bidra til økt gjennomføring og kan derfor ikke støtte dette forslaget.

- *Yrkesretting, særlig forslagene om at -læreplanene i fellesfagene gjennomgås slik at læreplanmålene egner seg for yrkesretting*

ØFK stiller seg i utgangspunktet positiv til å styrke mulighetene for bruk av yrkesretting, men forutsetter at metodefrihet i opplæringen opprettholdes og at kompetansekravene i fellesfagene ikke reduseres.

-utarbeidelse av forpliktende veiledninger for yrkesretting

ØFK er positiv til utarbeidelse av støttemateriell for lærere og instruktører, men er usikker på hva som ligger i begrepet "forpliktende veiledninger".

- *Fylkeskommunens plikt til å tilby plasser til alle søkere til helse- og sosialfag*
ØFK ser klart de utfordringer som ligger i å skaffe til veie tilstrekkelig med arbeidskraft innenfor dette området, men tror ikke at dette forslaget er svar på utfordringene. Forslaget støttes ikke.

- *Justering av lærlingetilskuddet*

ØFK er usikker på om en generell økning av lærlingtilskuddet vil ha den ønskede effekt, men tror likevel at økt lærlingtilskudd vil kunne virke positivt, særlig i bransjer med overvekt av små bedrifter.

- *Ekstra tilskudd til lærebedrifter som tegner lærekontrakt med elever med spesielle oppfølgingsbehov*

ØFK mener dette tiltaket vil kunne ha en positiv effekt på muligheten til å formidle elever med spesielle oppfølgingsbehov.

- *Alle elever som ikke får læreplass får rett til to års yrkesfaglig opplæring*

ØFK støtter forslaget, men forutsetter fullfinansiering. Det kan imidlertid stilles spørsmål om hvorvidt en slik utvidelse av opplæringen, med en antatt omfattende praksis i bedrift, kan ha en fortrennings-effekt i forhold til inntak av lærlinger.

- *Dagens rådgivningsressurs dobles*

ØFK ser et klart behov for en bedret rådgivertjeneste for søkere til videregående opplæring. Det er imidlertid ikke gitt at det er et proporsjonalt forhold mellom en kvantitetsmessig økning av rådgiverressursen og ønsket kvalitetsheving. Rådgivingstjenesten har en såpass sentral plass i videregående opplæring at utviklingen av denne bør diskuteres i et videre perspektiv.

- *Opprettelsen av nasjonalt senter for karriereveiledning*

ØFK ser ikke at dette er et tiltak som bør gis høy prioritet. Kompetanse bør utvikles lokalt.

2) Utbygging av fagskoleutdanning som en karrierevei for fagarbeidere jf. utredningens avsnitt 6.4

- *Satsingen på fagskoleutdanningen og organiseringen av denne*

ØFK støtter tiltak for å styrke fagskoleutdanningen. En forutsetning er at dette blir tilbud knyttet til det offentlige utdanningssystemet. Et fremtidig fagskolesystem bør vurderes i sammenheng med utbygginger i forhold til høgskole- og universitetssystemet. Det bør i tillegg vurderes om deler av yrkesfaglærerutdanningen kan gjennomføres i fagskolens regi.

- *Økt offentlig finansiering av fagskoleutdanningen*

ØFK mener at fagskoletilbudene bør finansieres som en del av det offentlige utdanningstilbudet.

3) Tiltak for å bedre overganger fra fag- og yrkesopplæringen til fagskoleutdanning og høyere utdanning jf. utredningens avsnitt 6.4

- *Utbygging av Y-veien til flere fagområder*

ØFK anser at en utbygging av Y-veien til å gjelde flere fagområder kan ha en positiv effekt og støtter forslaget.

- *Sette ned aldersgrensen for realkompetansevurdering*

ØFK støtter forslaget.

- *Alle som har fullført videregående er generelt studieforberedte uavhengig av utdanningsprogram*

ØFK forutsetter at videregående opplæring må være fullført og bestått for å gi studiekompetanse. ØFK anser at gjennomføring av forslaget kan gi store utfordringer i forhold til å opprettholde kvaliteten på universitets og høgskolenivå, og at eventuelle kompensatoriske tiltak vil kunne begrense effekten av tiltaket.

- *Rett til å ta kurs i fellesfag etter oppnådd fagbrev*

ØFK støtter forslaget under forutsetning av at tiltaket fullfinansieres av staten.

4) Tiltak for å få flere voksne med yrkeskompetanse jf. utredningens avsnitt 6.5

- *Motivasjonsordninger*

ØFK støtter forslaget og mener at tiltak først og fremst bør iverksettes lokalt.

- *Ordninger for finansiering av livsopphold for voksne*

ØFK anser at gode støtteordninger i mange tilfeller kan være avgjørende for at den enkelte voksne skal kunne gjennomføre et opplæringsløp. Forslaget støttes.

- *Nasjonale prinsipper for realkompetansevurdering av voksne som ønsker å ta videregående opplæring*

ØFK støtter forslaget.

5) Tiltak for å bedre kvaliteten i fag- og yrkesopplæringen jf. utredningens avsnitt 6.6

▪ **Satsningsområde 1 - Samarbeid skole og bedrift**

Innføringen av prosjekt til fordypning på vg1 og vg2 har utvidet og intensivert samarbeidet med elevutplassering og dialog mellom partene. Partnerskapsavtalen med muligheter for kompetanseheving av lærere og instruktører, og mulighet for utnyttelse av avansert utstyr i bedriftene har ført til en kvalitetsheving på fagopplæringen i skole. Dette området kan og må videreutvikles. I dette ligger blant annet utvikling av lokale prosjekt til fordypningsplan og fleksible, alternative læringsarenaer. I dette samarbeidet ligger også muligheten til tilpasset opplæring for den enkelte elev.

▪ **Satsningsområde 2 – Yrkesretting**

Utvalgets omhandling av yrkesretting har i stor grad vært knyttet til fellesfag.

Det er like viktig at skolen innen sine programfag har kvalifiserte lærere og utstyr som gjør det mulig å gi relevant undervisning opp mot dagens krav. For satsningsområdene kompetanse, vurdering og læringsmiljø og forslag til tiltak slutter vi oss til disse.

Det er viktig at det utvikles gode parametere for måling av utvikling og satsningsanalyse.

- *Utvalgets prioritering av innsatsområder og videreutvikling av et nasjonalt kvalitetsvurderingssystem*

ØFK støtter forslaget om et nasjonalt kvalitetsvurderingssystem for fag- og yrkesopplæringen.

- *Økt bruk av tilsyn som grunnlag for kvalitetssikring av fag- og yrkesopplæringen*

ØFK støtter forslaget om bruk av tilsyn, forutsatt at dette organiseres slik at tilsyn i seg selv ikke blir en begrensende faktor i forhold til lokal handlefrihet.

- *Styrking av kompetansen og fag- og yrkesopplæringen hos Fylkesmannen*

ØFK forutsetter at Fylkesmannen til enhver tid innehar nødvendig kompetanse – også innenfor fag- og yrkesopplæringen.

6) Tiltak for rekruttering av yrkesfaglærere jf. utredningens avsnitt 6.7

- *Opprettelse av bachelor- og masterstudier for yrkesfaglærere i alle utdanningsprogram*

ØFK støtter dette forslaget

- *Tydeligere ansvar for fylkeskommunen for å tilby etterutdanning og lærernes plikt for å delta*

ØFK anser at dagens regelverk i tilstrekkelig grad ivaretar dette hensynet.

- *Kravene til veilederkompetanse hos instruktørene styrkes*

ØFK mener at det bør stilles krav til veilederkompetanse for instruktører.

- *Stipendordninger og lønnskompensasjonsordninger*

ØFK mener at utdanningsfinansiering er et statlig ansvar.

- *Hospiteringer for personale i skole og arbeidsliv*

ØFK støtter forslaget.

7) Mer forskning og dokumentasjon på fag- og yrkesopplæringen jf. utredningens avsnitt 6.8

- *Etablering av ett eller flere forskningssentre for forskning på fag- og yrkesopplæring og organiseringen av dette*

ØFK mener at forskning på fag- og yrkesopplæringen er viktig, og at dette bør prioriteres høyere enn hva som er tilfellet i dag, men tror ikke at etablering av egne forskningssentre for dette formålet er hensiktsmessig.

8) Mer internasjonalisering jf. utredningens avsnitt 6.9

ser behov for permanente kompetansehevingstiltak og i tillegg ekstraordinære tiltak både for lærere, instruktører, prøvenemndsmedlemmer og ledere i utdanningssystemet.

- *Styrke den norske deltakelsen i internasjonale undersøkelser og internasjonalt samarbeid*

ØFK støtter dette forslaget.

- *Etablering av tilskuddsordninger for hospiteringer i utlandet for elever og lærlinger, lærere og instruktører*

ØFK støtter forslaget under forutsetning av at eventuell innføring av nye ordninger ikke skjer på bekostning av eksisterende ordninger.

Med hilsen

Jørn Holger Larsen
seksjonssjef